

Yoksulluktan Umuda Afrika Ekonomisi

Ergüç Ülker

İçindekiler

Önsöz.....	7
1. Giriş	13
2. Bağımsızlık.....	25
3. İthal İkameci Dönem	35
4. Yapısal Uyum Programları.....	47
5. Yoksulluğu Azaltma Stratejileri	59
6. Ekonomik Büyüme	69
7. Afrika'nın Ekonomik Yapısı.....	79
8. Dış Ticaretinin Yapısı	99
9. İstihdam ve Şehirleşme	117
10. Uluslararası Ticaret Sistemi ve Afrika.....	131
11. Çin – Afrika İlişkileri.....	147
Sonsöz	169

Önsöz

2006 yılında ilk kez Etiyopya'ya ticaret müşaviri olarak görevlendirildiğimde değil Afrika'ya gitmek, üzerinden bile uçmamıştım. Benim için Afrika yoksulluk ve çatışma haberlerinin geçtiği ve vahşi hayvan belgesellerinin çekildiği bir yerdi sadece. Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'ya gittiğimde dikkatimi çeken ilk şey çok katlı binaların sayısının azlığı ve küçük bir azınlık hariç halkın neredeyse tamamının teneke evlerde yaşıyor olmasıydı. Bu evler de terminolojide gecekondular olarak geçmekle birlikte, bu evlerle Türkiye'de gecekondular olarak anılan evleri aynı sınıfa sokmak çok büyük bir yanıltır. Türkiye'deki ortalama bir gecekondunun zemini beton, duvarları tuğla ve çatısı kiremittendir. Banyosu, tuvaleti ve mutfağı mevcut olup, elektriği ve suyu bağlıdır. Etiyopya'da gördüğüm ve Afrika'nın birçok ülkesindeki gecekondular ise toprak zemin üstüne çevresi toprak malzemeden örülmüş veya metal plakayla çevrilmiş ve üstü de çoğunlukla kullanılmış metal plakayla kapatılmış kulübelerdir. Türkiye'deki birçok gecekondular Afrika şartlarında villa sayılabilir bir yapıdır.

Bu küçük ayrıntı bile daha ilk başta Afrika'nın gidilip görülmeden hakkında değerlendirilme yapılmasının ne kadar yanlış olacağını anlamamı sağlamıştı. Türkiye ve Afrika'daki gecekonduların istatistiklerini karşılaştırırken gecekonduların aslında aynı evler olmadığını bilmemek ve Türkiye'deki gecekondularla karşılaştırarak kararlar almak daha işin başında yanlış başlamaya neden olabilecek bir etkidir. Ancak ileriki bölümlerde görüleceği üzere ülkelere sınırlarının çizilmesi, ekonomik politikaların uygulanması gibi Afrika Kıtası hakkındaki en önemli kararlar, Kıtaya hiç gitmemiş ve Afrika hakkında çok az bilgiye sahip kurum ve kişiler tarafından alınmıştır.

Afrika Kıtası herhalde dünyada en çok önyargıya maruz kalan bölgesi olmuştur. Bu önyargıların en başında da hiç şüphesiz kıtanın dışında yaşayan insanların Afrika'yı ve Afrikalıları genelleştirmesi ve kıtadaki farklıları göz ardı etmesi gelmektedir. Bu önyargı dünyanın diğer bölgelerinde Afrika'da olduğu kadar ön plana çıkmamaktadır. Örneğin Afrika dışındaki insanlar,

Afrika'yı ve Afrikalıları bir bütün olarak görme eğilimindedir. Genellikle Afrikalı insanlar, milliyetlerine ya da etnik kökenlerine göre değil ama ırklarına göre siyah ya da zenci olarak belirtilmekte, hepsinin benzer tarihi bir geçmişi, benzer yaşayış biçimleri ve davranışları olduğu düşünülmektedir. Ancak bu tür genellemeler dünyanın başka bölgeleri için bu kadar yaygın olarak yapılmamaktadır. Çok muhtemelen Afrika'dan daha çok benzerliğe sahip olan Latin Amerika ülkeleri bu kadar genelleştirilerek düşünülmemektedir. Bunun en basit örneği kıtaları dışında özellikle Avrupa takımlarında oynayan Latin Amerikalı futbolcular ülkeleriyle anılırken (Arjantinli oyuncu, Brezilyalı oyuncu gibi) Afrikalı oyuncular genellikle Afrikalı olarak anılmakta ve çok az kişi geldikleri ülkeleri bilmektedir.

Afrika'ya yönelik bu önyargılar da maalesef çoğu zaman kötü yönde olmaktadır. Bütün Afrikalıların atalarının köle olarak satıldığı, sömürgeleştirildikleri ve tarihleri boyunca modern devletler kuramadıkları düşünülmektedir. Bu tür önyargılar Afrikalıları yönelik ırkçı yaklaşımların da alt yapısını oluşturmaktadır. Genellikle ilk kez Afrika'ya gidenler Afrikalıların tembel olduğunu ve asla gelişemeyeceklerini düşünürler. Çoğu zaman kültürel farkların olabileceğini, beklentilerin ve hayat tarzlarının farklı olabileceğini akıllarına getirmezler. İnsanlık tarihine azıcık ilgi duyanlar dahi aslında Afrika'nın türümüz için en önemli yer olduğunu bilmektedir. Atalarımız ilk olarak Afrika'da ortaya çıkmıştır. Bugün için çok basit sayılan ama insanlığın devamı için en önemli buluşlar Afrika'da gerçekleşmiştir. Örneğin ateşi ilk bulan Afrikalılardır, ilk alet de Afrika'da yapılmıştır, ilk hayvan Afrika'da avlanmıştır. Bunlar olmasa belki de türümüzü devam ettirmemiz ve dünyanın efendileri olmamız mümkün olamazdı.

Aslında ben de Afrika'ya gittiğim ilk zamanlar benzer önyargılara sahiptim. Birçok kişi gibi Afrikalıların da geçmişlerini, yaşam biçimlerini, alışkanlıklarını ve her şeyden daha önemlisi isteklerini bilmeden dünyanın diğer bölgelerindeki insanlar gibi yaşamaları gerektiğine inanıyordum. Ancak hem Afrika'da geçirdiğim zamanla hem de Afrika hakkında yaptığım çalışmalarla bu fikrim giderek değişti. Tam tersine artık tropik bir iklimde yaşayan bir insanın ılıman iklimlerde yaşayanlar gibi giyinmesi veya Avrupalıların evlerine benzeyen ısı yalıtımlı dik çatılı bir evde yaşaması bana daha tuhaf geliyor. Ancak dünyanın birçok az gelişmiş yerinde olduğu gibi Afrika'da da gelişmişlik ölçüsü Avrupa ve Amerikalıların yaşam tarzlarını taklit etmek. Afrika'nın birçok yerinde yerel kıyafetlerini bırakıp koyu renk takım elbiseler giyen insanların, elektrik sıkıntısı olan ülkelerde asansöre ve klimaya ihtiyaç duyulan camla kaplanmış binaların giderek çoğaldığını görüyorsunuz.

Afrika ekonomisi hakkında bir kitap yazmaya 2011 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Afrika Çalışmaları Yüksek Lisans Programında Afrika Ekonomisi dersi vermeye başladığımda karar verdim. Derslere hazırlanırken ilk fark ettiğim şey Afrika hakkında Türkçe kaynakların çok yetersiz oluşuydu. Türkçe az sayıda kitap ve makale vardı ve bunların büyük çoğunluğu da güncel konularla ilgili değildi. Dersini verdiğim Afrika Ekonomisi hakkında ise hiçbir Türkçe kitaba rastlayamadım. Bu kitap esas olarak son 4 yılda hazırladığım ders notlarından oluşmaktadır. Akademisyen olmadığım için kitapta Afrika ekonomisini iktisatçı olmayanların anlamadığı teorilerle değil ama daha çok pratik konular üzerinden ele almaya çalıştım. Zaten kitabımın bir diğer amacı da Afrika'da iş yapanların yararlanabileceği bir kaynak olmasıdır.

Son yıllarda ülkemizde Afrika'ya ilgi hızla artmaktadır. Bu ilgi Kutaya giden Türklerin sayısındaki hızlı artıştan kolaylıkla anlaşılabilir. Özellikle Türk iş dünyası son 10 yıl içerisinde Afrika'yı keşfetmiştir demek yanlış bir ifade olmayacaktır. Türkiye'de ekonominin büyümesi ve Türk şirketlerinin güçlenmesiyle birlikte yeni pazarlar arayışı da gündeme gelmiştir. Bu yeni pazarlar içerisinde dünyadaki ekonomik gelişmelere de uygun olarak Afrika'nın ön plana çıkması şaşırtıcı olmamıştır.

Görev yaptığım süre boyunca hem Türk hem de Afrikalı işadamlarını tanıma fırsatım oldu. Gözlemediğim kadarıyla Türklerin Afrika'da Afrikalı olmayan diğer milletlere göre birçok avantajı vardır. Afrika'dan bakıldığında Türkiye bir Avrupa ülkesi ve Türkler de beyaz insanlardır. Ancak diğer Avrupalı ve beyazlardan ayrılan olumlu yönde özelliklere sahiptirler. Her şeyden önce Türklerin sömürgeci bir geçmişi olmamıştır ve ırkçılık kültürümüzde yoktur. Ülkemizde "zenci" ve "siyah" kelimeleri aynı anda kullanılabilir. Türkiye'de zenci kelimesinin ırkçı çağırışım yaptığını ancak ABD'ye gitmiş çok küçük bir azınlık bilebilir. Bizim için ayrıntı sayılabilecek bu küçük farklar Afrikalı muhataplarımızca çok önemsenebilmektedir.

Afrika'nın bir çok yerinde de insanların kendilerinin Türk kültürüne yakın olduklarını hatta Türklerle bir bağlantılarının olduklarını belirtmeleri prestij artırıcı bir durumdur. Uzun yıllar Osmanlı yönetimi altında kalmış, kültürel olarak birbirimizi etkilemiş olduğumuz Kuzey Afrika'da bu durumun olması gayet normaldir ama Sahra Altı'nda aynı durumu görmek beni şaşırtmıştır. Osmanlı İmparatorluğu Batı Hint Okyanusu'ndaki Sultanlıklarla, Çad'ın Kuzeyi ile Fizan arasında kurulmuş olan Kanem-Bornu İmparatorluğu ile genellikle askeri işbirliğine dayalı ilişkiler kurmuştur. Belki de bizim şu an yaptığımız

mız kıtayı yeniden keşfetmek değil ilişkilerin uzun süre uzak kaldığı dönemdeki açığı kapatmaktır.

Afrika pazarlarında bir başka avantajımız da Türk mallarının Avrupa malı kategorisinde sayılmasına rağmen fiyatlarının daha uygun olması ve kalitesinin de genel olarak Çin mallarından üstün olmasıdır. Bu Türk mallarına önemli bir talebin oluşmasına yol açmıştır. Bunun sayesinde de Afrika gibi zor bir pazarda Türkiye son yıllarda Çin ve Hindistan'dan sonra ihracatını en çok artıran ülkelerden birisi olmuştur.

Türk girişimcilerin bir başka belirgin özelliği de Afrika'daki üretim potansiyelini fark etmiş olmalarıdır. Türk sanayisi 2000'li yıllarda ucuz işgücü avantajını büyük ölçüde kaybetmiş ve önemli kapasite fazlası olan üretim tesislerinin atıl kalması sorunuyla karşılaşmıştır. Türk girişimciler bu üretim kapasitelerini önce Mısır'a daha sonra da Etiyopya'ya taşıyarak bütün Afrika devletlerine model olacak yatırımlar yapmaya başlamışlardır. Etiyopya'daki görev sürem boyunca tekstil ve konfeksiyon ihracatı yok denecek kadar az olan bir ülkenin Türk yatırımları sayesinde nasıl önemli bir ihracatçı olduğuna şahit oldum. Bu tür başarı hikâyeleri arttıkça ülkemizde de Afrika'ya ilgi artmaktadır.

Kitabı yazmaktaki bir başka amacım da Afrika'da iş yapmak isteyenlere pratik bilgiler vermektir. Ancak kamu görevlisi olmam ve Türk firmalarının ticari sır olabilecek ilişkilerini vermemek için Türkiye – Afrika ilişkilerine değinmeyi uygun bulmadım. Zaten bu konuları başka Türkçe kaynaktan bulmak mümkün olduğundan Afrika'nın iç dinamikleriyle, uluslararası ilişkiler içindeki konumunu anlatmayı tercih ettim. Kitapta dikkat ettiğim bir başka unsur da tarafsız bir gözle yazmaya çalışmak olmuştur. Uzun süre Afrika'da yaşamış ve halen Afrika konusunda çalışan birisi olarak Afrika hakkında kendi kişisel görüşlerimin olması kaçınılmazdır. Ancak kitapta olabildiğince tarafsız olmaya ve kişisel gözlemlerimi yazmamaya dikkat ettim. Ele aldığım konuları olabildiğince kaynakları belirterek yazmaya çalıştım.

Tarafsız olmaya çalışırken fark ettiğim bir başka konu da Afrika konusundaki kaynakların çoğunun Batılı olması ve konuları Batılıların gözüyle ele almasıdır. Özellikle son bölümde değindiğim Çin'in Kıtadaki yükselişi Batılı kaynakların önemli bir kısmında eleştirilmekte ve Kıtaya büyük zararlar verdiği şeklinde yorumlanmaktadır. Bazıları daha da ileri giderek Çin'in etkisini artırmasını yeni sömürgecilik olarak tanımlamaktadır. Bu yorumlar, yapanların, eğer kötü niyetle yapmıyorlarsa, Afrika tarihi konusunda ne kadar cahil olduklarını göstermektedir. Tarihte Batılı ülkelerin Afrika'daki sömürgeci

uygulamalarını bugünkü Çin'in politikalarıyla karşılaştırmak en hafifiyle köle olarak evlerinden, yurtlarından zorla götürülen, insanlık dışı şartlarda yolculuk yapmaya ve çalışmaya zorlanan insanların anısına saygısızlıktır. Önemli köle toplama merkezlerinden birisi olan Senegal'in başkenti Dakar açıklarındaki Gore adasını ziyaretim sırasında duvarda yazan Fransızca yazıyı çevirmenimiz çevirdiğinde kölelik sırasında yaşanan acıların büyüklüğü karşısında kayıtsız kalmak ve insanlığın gelebileceği en dip noktalardan birisini görmek gerçekten çok üzücü olmuştu. Yazı aklımda kaldığı kadarıyla şöyleydi: "Bütün okyanuslar mürekkep, bütün gökyüzü kâğıt olsa burada çekilen acıları yazmaya yetmez."

Afrika'da tarih boyunca çekilen sıkıntıları, Kıta dışından güçlerin Afrika'nın toplumsal yapısını nasıl bozup, gelişmesini nasıl engellediklerini bilmeden Afrika'nın bugünkü durumunu anlamak ve gelişmesi için çözümler üretmek mümkün değildir. Özellikle 1980'li ve 90'lı yıllarda IMF, Dünya Bankası gibi uluslararası örgütlerin önermekten de öte dikte ettikleri çözüm reçetelerinin neden başarısız olduğunun cevabı aslında çok kısa ve nettir. Çünkü bu öneriler, Kıtanın tarihini bilmeyen, Kıtaya adını dahi atmamış uzmanlar tarafından yazılıp bütün Afrika ülkeleri birbirinin aynı önlemleri almaya zorlanmıştır. Bu kadar önemli bir konuda bile insanların böyle hatalar yapabilmeleri Afrika'nın tarihi gelişimini bilmemelerinden kaynaklanmaktadır.

Her ne kadar kitabın amacı günümüz Afrika ekonomisi hakkında bilgi vermeye çalışmak olsa da mevcut sorunların ve gelişmelerin daha iyi anlaşılabilmesi için günümüzde hala etkisi olan tarihi gelişimi bilmek gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle de kitapta hemen güncel konuları ele almaya başlamadan önce Afrika ekonomisinin geçirdiği tarihi süreci özetlemeye çalıştım. Kanımca bir tek Afrika'yı değil ama bütün dünya tarihini değiştiren en önemli olaylardan birisi Portekizli denizci Vasco Da Gama'nın 1497'de Ümit Burnu'nu dolaşarak Hindistan'a ulaşmasıdır. Afrika'nın bütün dünyanın gerisinde kalma süreci için bir başlangıç tarihi verilecek olursa 1497 tarihinin en iyi seçim olacağını düşünüyorum.

Elbette dünyada sömürgeleşen tek bölge sadece Afrika olmamıştır. Sömürge döneminin Afrika'ya yaptığı hasarın çok abartıldığını, tarihlerinde sömürge olmuş birçok ülkenin bugün iyi bir seviyede bulunduğunu, Afrika'nın bunun başaramamasında sömürgeciliğin suçunun olmadığını savunan görüşler mevcuttur. Hatta daha da ileri giderek sömürgecilerin Afrika'ya medeniyet getirdiğini ileri sürenler bile vardır. Bu görüşler Afrika'daki sömürgeci uygulamalarla dünyanın diğer bölgelerindeki sömürgeci uygulamalar arasındaki farkları göz ardı etmektedir. İlgili bölümlerde siyahlara karşı uygulanan

sadece köleleştirme faaliyetlerini değil, sömürge ve ırkçı yönetimler altındaki siyahlara karşı yapılan ayrımcı muamelelerin etkilerinin nasıl günümüze kadar yansıdığını da anlatmaya çalıştım.

Afrika'daki güncel ekonomik gelişmeleri okurken akılda her zaman akılda tutulması gereken bir husus da ekonomik ve istatistiki verilerin güvenilir olmamasıdır. Afrika ekonomisiyle ilgilenenler için en büyük zorluk hiç şüphesiz verilere ulaşmaktır. Birçok Afrika ülkesinde sosyal, ekonomik, ticari, veriler tutulmadığından rakamlar genellikle tahminlere dayanılarak elde edilmektedir. Bazı ülkelerde nüfus gibi en temel veriler bile bulunmamaktadır. Verilerin tahmini yöntemlerle elde edilmesi farklı kaynaklarda farklı rakamların olmasına neden olmaktadır. O nedenle konuları ele alırken rakamları aynı kaynaktan almaya dikkat ettim. Yine de rakamların ayrıntısına boğulmak yerine genel eğilimin anlaşılmasının daha yararlı olacağını düşünüyorum.

Son olarak çalışmam sırasında bana istatistikleri bulmamda yardımcı olan Ekonomi Bakanlığı Afrika Dairesindeki iş arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum. Umarım bu kısa sayılabilecek çalışmam Afrika'yla ilgili çalışanların işlerine az da olsa bir katkı sağlar.

Ergüç Ülker

1. Giriş

Vasco Da Gama liderliğinde 150 kadar mürettebatın olduğu 4 gemilik bir filo, 8 Temmuz 1497'de Lizbon Limanı'ndan Hindistan'a doğru yola çıktığında hiç şüphesiz hiç kimse dünya ticaret yollarının tamamen değişeceğini ve buna bağlı olarak da dünyadaki ekonomik ve siyasi dengelerin, etkileri günümüze kadar süren değişmelere uğrayacağını bilmiyordu.

Filo, 7 Kasım'da Ümit Burnu'na, 2 Mart 1498 tarihinde de Mozambik'e ulaşmıştı. Mozambik'in Müslüman Sultanı filoyu misafir etmiş, ikmal yapmasını sağlamış ve onlara rehber tahsis etmişti.¹ Muhtemelen ileride bu filonun arkasından gelecek Avrupalı tüccarların ticaret imkânlarını elinden alacağını, ülkesini sömürgeleştireceğini bilse değil yardım etmek o an filoyu batırır ve mürettebatını öldürürdü.

Doğu Afrika'da Mombasa ve Malindi'de demirledikten sonra filo doğuya yelken açmış ve 23 günlük bir yolculuktan sonra, 20 Mayıs 1498'de Calicut'a ulaşmıştır. O günlerde Calicut baharat, değerli taşlar ve inci ticaretinin yapıldığı önemli bir ticaret merkeziydi. Calicut Hükümdarıyla yapılan görüşmeler çok iyi geçmemişti çünkü Portekizlilerinin yanlarında getirdikleri mallar çok değerli değildi ve Calicut Hükümdarının ilgisini çekmemişti. Bu mallar karşılığında Vasco Da Gama yanına az miktarda baharat ve değerli taşlar alarak Portekiz'e dönüş yoluna çıkabilmişti.²

Filo 29 Ağustos 1498'de dönüş yolculuğuna başlamış ve zor ve uzun bir yolculuktan sonra 10 Temmuz 1499 tarihinde Nicolau Coelho idaresindeki ilk gemi Lizbon'a geri dönebilmiştir. Vasco De Gama ise Eylül 1499'da geri döne-

¹ <http://www.newadvent.org/cathen/06374a.htm>

² <http://theageofdiscovery.wikispaces.com/Vasco+da+Gama%27s+exploration>

bilmiştir. Yolculuk sırasında çok sayıda tayfa hayatını kaybetmiştir. Azalan tayfalar yüzünden filonun bir gemisi terkedilerek yakılmıştır.³

Filonun Lizbon'a ulaşmasıyla tarihte ilk kez Hindistan'dan yola çıkan baharat arada Müslüman ve İtalyan tüccarlar olmadan doğrudan Batı Avrupa'ya ulaşmıştır.

Sanılanın aksine Vasco Da Gama ve arkadaşlarının Hindistan'a ulaşmayı başardığı çağda kuzeyden geçen "İpek Yolu" ismi verilen bir ticaret hattıyla güneyden geçen "Baharat Yolu" ismi verilen sadece iki ticaret yolu bulunmaktaydı. Aksine kuzeyde Çin'i, doğuda Java Adası'nı, Malaka Boğazı'nı ve Malezya Yarımadası'nı, batıda Arap Yarımadası'nı, İran'ı ve Afrika'nın doğu kıyılarını ve tam ortasında Hint Yarımadası'nı ve Sri Lanka'yı kapsayan bir bölgede karşılıklı ve yoğun bir şekilde ticari faaliyetler yapılmaktaydı. 16. yüzyıla kadar Avrupa bilinen dünyada bir kenar ekonomisi görünümündeydi.

Doğu Afrika kıyılarında Mozambik, Mombasa, Malindi ve Mogadişu Hint Okyanusu merkezli ticaretin Afrika'daki önemli merkezleriydi. Bu şehir devletleri Müslüman Arap tüccarlar tarafından kurulmuştu. İskenderiye ise Baharat Yolu'nun Avrupa'ya açılan en önemli kapısıydı.

Baharatın yanı sıra ipek, tekstil, porselen, cam eşya hatta kalay gibi maddelerin de yoğun bir şekilde ticareti yapılıyordu. Java Adası'nın batı kıyılarındaki açıklarında bulunan 11. yüzyıla ait bir Çin ticaret gemisinin kalıntıları bu ticaretin boyutlarının ulaştığı gelişmişlik düzeyini göstermiştir. Gemideki kargonun içerisinde % 25 kalay içeren bakır ve kurşun karışımından elde edilen metalden yapılan aynalar bulunmuştur. Aynanın yapıldığı metaldeki ilginç yan ise içerisinde bulunan kalayın Malay Yarımadası'ndan çıkarılmış olmasıydı. Buradan çıkarılan kalay Çin'e ihraç edilmiş, Çin'de işlenerek yüksek katma değerli bir ürün haline getirilmiş ve yeniden kalayın çıkarıldığı bölgeye satılmak üzere yola çıkarılmıştı.⁴ Geminin batışından 1.000 yıl sonra Çin'in yeniden bir ticaret devi olarak ortaya çıkması aslında hiç de şaşırtıcı değildir.

Afrika, arz ettiği bitkiler ve değerli taşların yanı sıra fildişi ve egzotik hayvanlarla bu ticarete önemli katkılar sağlamaktaydı. Filadelfiya Müzesi'nde bulunan ipek bir parşömenin üstüne Ming Hanedanlığı döneminde 1414 yılında Beijing'e getirilmiş canlı bir zürafa resmedilmiştir. Bugün bile canlı hayvanların deniz ötesi nakliyesinin ne kadar zor bir iş olduğu düşünüldüğünde

³ <http://theageofdiscovery.wikispaces.com/Vasco+da+Gama%27s+exploration>

⁴ Gordon Stewart, When Asia Was The World, Da Capo Press, 2009

Afrika'dan bir zürafanın canlı olarak 15. yüzyılda Çin'e taşınması ticaretin o çağlarda ulaştığı boyutları gösteren bir başka önemli örnektir.

Beijing'de bir Çinliyle 1414'te resmedilen zürafa çok muhtemelen Amiral Cheng Ho'nun seferlerinin dönüşünde Çin'e getirilmiştir. Cheng Ho 1405 – 1433 yılları arasında Çin'den batıya doğru 7 sefer yapmıştır. Cheng Ho Çin'in güney batısındaki Yunnan Eyaleti'nde 1371 yılında Müslüman bir ailede doğmuştur. Doğduğu zaman ismi Ma Ho'dur. 10 yaşına geldiğinde Yunnan'ı işgal eden Çin ordusu tarafından esir alınmış ve hadım edilerek 13 yaşında Çin İmparatoru'nun dördüncü oğlu olan Prens Zhu Di'nin hizmetine verilmiştir.⁵

Zhu Di 1402 yılında tahta çıktığında Cheng Ho'yu amiral olarak atamış ve okyanus ötesi deniz seferlerinin yapılması için "Hazine Filo"sunun inşasının emrini vermiştir. Hazine Filosu'nda 62 gemi bulunmaktaydı. Gemilerden bazıları o zamana kadar inşa edilen en büyük gemilerdi. 4 bayrak gemisinin her birisi 122 metre uzunluğunda 50 metre enindeydi. Binlerce ton erzak, savaş malzemesi, atlar ve Çin mallarıyla dolu olarak 27.800 kişiyle 1405 yılında ilk seferine çıkmıştı.⁶

Cheng Ho 1405'den 1433 yılına kadar 7 sefer gerçekleştirmiştir ve Afrika'nın doğu kıyılarına Mozambik'e kadar ulaşmıştır. Cheng Ho son seferinden sonra Çin'de ölmüştür. Daha sonraki imparatorlar seferleri ve okyanus geçebilecek gemilerin yapımını yasaklamıştır. Belki de Çin tarihi bir fırsatı kaçırmış ve Cheng Ho'nun son seferinden 50 yıl kadar sonra Hint Okyanusu'na açılan Avrupalıların önünü açmıştır.

Vasco Da Gama'nın bayrak gemisi Sao Gabriel, 27 metre uzunluğunda, 8,5 metre genişliğindeydi⁷. Eğer Çin İmparatorları Hint Okyanusu seferlerinden vazgeçmemiş ve ileride Avrupalıların yapacakları gibi gittikleri yerlerde ticaret koloniler kurmuş olsalardı Vasco Da Gama ve arkadaşları Hindistan'ın en önemli ticaret limanı Calicut'aya geldiklerinde Cheng Ho'nun donanmasına benzer bir Çin filosuyla karşılaşabilirlerdi. Avrupalılar tüfek ve top gibi barutlu silahlarda ne kadar iyi olsalar da en büyüğü 27 metre uzunluğundaki 4 gemiden oluşan bir filonun, 122 metrelik gemilerin olduğu 62 gemilik bir filo karşısında çok muhtemelen hiçbir şansı olamazdı.

Çinlilerin Avrupalılar gibi ticaret seferlerini sürdürmemelerinin ve ticaret kolonileri kurmamalarının çok sayıda nedeni olabilir. İmparatorluk filosu

⁵ <http://geography.about.com/od/historyofgeography/a/chengho.htm>

⁶ <http://geography.about.com/od/historyofgeography/a/chengho.htm>

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Vasco_da_Gama